

11

1612-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Μάγαντα

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. *Ορ. 1, 11/1970*

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευτέρα 1969/16 Δευτέρα 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).....*Μαύγανα*.....
(παιλιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας*Ζαίνθου*,
Νομοῦ ...*Ζαίνθου*.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Παυλίνης*
...*Γαβριήλ*..... ἐπάγγελμα *Διδασκαλός*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ...*Μαύγανα - Ζαίνθου*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον...*ἔξ. 26*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Κωνσταντῖνος Σελυκίος*.....

.....
ἡλικία...*63*..... γραμματικαὶ γνώσεις *ἀποφοιτῶν Σχολίου*
.....
τόπος καταγωγῆς

.....*Λαϊκίον*.....*Ἀνατολίτις*.....*Θράκις*.....

β) *Ἀγγλῶνας Ἄγγλος**58*..... ἐμ. *Ναυροζι*.....*Α. Θρακίης*
δ) *Καραμπάσης Κωνσταντῖνος**59*..... " " " *Α. Θρακίης*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Ἄνω Μαύγανα (ἄνω καλλιγεγμένος)*
.....*Καίω* >> (*>> βοσκῆς*).....

Ἐπῆρχον αὐτὰ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ;*Ἐπῆρχου χωρίζεται*.....

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
.....*Εἰς τοῦρκοὺς μαιγδέο*.....

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ? *Ὁχι .. Πρὶν περῶναι τὴν διανεμῆς ἐβ. τοι*.....
Τίμνα τῶν.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Ασχολοῦνται καὶ ἐν ἀμφοτέροις περιβάλλον. ὅμως ἐν τῆν γεωργίαν.....*

2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *καὶ καὶ ἐν τῆν γεωργίαν.....*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς άτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *Ὅταν περὶ τοῦ πῶλον ἐξ Ανατολίας θραύσ... εἰργάζοντο διμοχικαῖο ἐν αὐταῖ... οἱ περιβάλλον περὶ αὐτοῖ.....*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημακατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ... *μισακάτορες ὅταν ἐκ τῆν οἱ περὶ αὐτοῖ.....*

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *εἰς εἶδος*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θερίσματα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπο ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἀνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο ἀνδρες καὶ γυναῖκες ἐποχικῶς. Προήρχοντο ἐν τῶν χωρίων. Ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρήμα καὶ εἰς εἶδος*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ προήρχοντο ἐν τῶν χωρίων*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *ἐπὶ τοῖς δὲν ἠμπαρεῖσαν ν.α. ἐργαταγίαν τὸ χωρίον τῆν. Ἦν αὐτοῖ δὲν πείθαιναν ἐπιθ. τοῖς χωρίων*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ; ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *ὡς ἐργαταγίαν ἐποχικῶς.....*

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος;....

Μ.ε. ζωϊκὴν κόπρον... καὶ με καῦσιν... τῆς...
μαλαμπίτσ... μετὰ τὸν θερισμόν.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .. κατὰ τὸ 1935-36 εἰς μισρὰ βοσνάτζα

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τὸ 1922 καὶ ἐπιπέδον... ἀπὸ τὸ 1932

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον αὐτοῦ ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; .. τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἐχρησιμοποιεῖται

εἰς τὰ συγγραμμάματα μετὰ τὴν ἀπό...
πληκτικὰς (σιδηροῦν)

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. ἀντί.....	4. οὐραί.....	7. μετασάδονα	10. (ὀρθοσταθία)
2. μάνια.....	5. σταβίρι.....	8. χερσαβός (2)	(ὀρθοσταθία)
3. φερό.....	6. τρυχή.....	9. φρενιζήρ.....	(χερσαβόν)

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) .. 1950-51

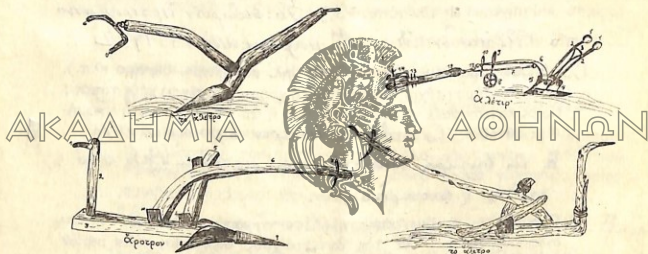
3) Μηχανὴ θερισμοῦ .. 1932

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... 1932.....

5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ ... 1932.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ὑπάρχον. μεταξὺ τῶν χωρῶν..*
παλαιῶν, οἱ ὁποῖοι. ἐκ. ἰδιωτῶν. ζῆλον. κ. κτετακμένον. τὸ
ξύλινο. ἄροτρον. ἑ. ἀντιπρὸς ἀνεκ. δι. μορφῆς.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτροῦ εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον, σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *ἴδιο μὲν τὸ ἄροτρον ἀλλ' ἕτερον.*

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. *ἄ. ν. ἰ.* 6. 11.
2. *κυρτολαβ. η.* 7. 12.
3. *σπιρί. (2).* 8. 13.
4. *ἔλαι. ζῆλον. βλαβέρ.* 9. 14.
5. *ἄντα (ἄ. λ. α. τ. ε. σ.)* 10. 15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφορές, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

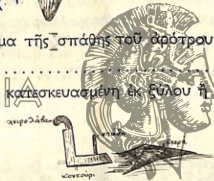
- 4) Τò ύνι. Τò ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μις μορφής διά τήν άροτρίασιν όλων τών ειδών τών χωραφιών ; δηλ. τών χωματερών (λιβάδια, κήποι) καί τών πετρωδών. - Ήχογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τò έν χρήσει ύνι (ή τά έν χρήσει, εάν είναι διαφόρων τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν έκάστου.

Τò ύνι ήταν άμοιρ. και τò ύνι άριδ. 1. 85.
 τὰ 85. 1. και έξαμολαυτή. τò αυτò μεζει. σπύρεσσ.

- 5) Ποιον τò σχήμα τής σπάθης τοῦ άρότρου;... Τò άνωτεριον...

σχ. 1
 6) ήτο (ή είναι) κατασκευασμένη έκ ξυλου ή σιδήρου; α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

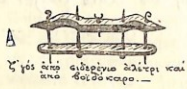

- 7) Έργαλεία διά τήν κατασκευήν καί επιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άριδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

βυλοφαρι. σ. περιόνι. 3. άριδι. 5. άρνάρι

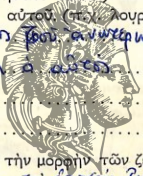
- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Συκιδῶς. βοῶν. ἢ. εἰς ἕλασ.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *.. δύο. ἢ. .. ἐν (ἕλασ).*
- 9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *.. ἀναγκαῖος. ἦσαν. ὁ. ζυγός*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). *.. Ὁμοίως τοῦ ἀνωτέρω. εἰς ἀλῆτρι καὶ πρῶτον*

πάλι παραμένει ὁ αὐτός

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *.. Ἄ. ἕ. ζου. ἐπὶ ἐπὶ τὴν ἐμὴν κτλ. ἦσαν. ζεύλα καὶ διρχαῖρα ἐνεκα τῆς ἀλῆτρι καὶ διὰ σιδερέων.*
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *.. Ὁ. ἕ. γὰρ καὶ. Ὁ. αἶρα.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *.. 1922 (ἔλεγο ἀπὸ τότε)*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζεύσιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *.. ἢ. ἔ. ἔνα μπανταγαμὶ (ξύλο) το. ὁποῖο συνδέεται με τὸ ἄροτρον καὶ διὰ σχοινιά δένονται εἰς ἄμρα τοῦ μπανταγαμῆ.*

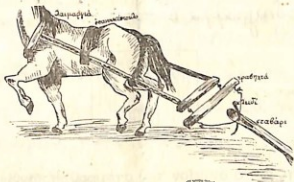

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῆ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *λακκαρφίαι,*

βακαράκι,

.....

.....

ζ. Ἄροτριάσις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας *Συνήθεια οὐδένωρα, ὁ ἀλλοθι*
καὶ οὐ γυναῖκες

.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Τὰ βοδία ζευγίζονται ἐν τοῖς ἰδιωτῶν θυγατρῶν μεγαλυτέραν μῆκρας τὰ δὲ ἄλλα ἐν τοῖς δημοσίου ἀποθημῶν ἀντιφω καὶ ὁμοῦ φαντικῶν ἐν τῶν ἀντιφω ζευγισμῶν*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

μὲ θυγατρῶν καὶ τὰ ζευγαρι... (τὰ ζευγαρι καὶ τὰ θυγατρὶ καμῶν ὄβο τὰ μῆκρας τῶν θυγατρῶν μὲ τὸ ὄβο τὰ φαντικῶν τὰ ἀροτρον

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

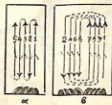
μὲ τὰ σχοινία, τὰ ὄβο τὰ πῶν θυγατρῶν μὲ τὸ ὄβο τὰ φαντικῶν τὰ ἀροτρον τῶν θυγατρῶν

- 4) Σχεδιάσατε πώς γίνεται παλαιότερον (επίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὄργωνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

ὡς τὰ σχεδιάγραμμα β.

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ γίνεται (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμες, σιαστές, μεσδράδες κ.λ.π.); ἢ. Γραφ. μετ. τῶν ὀργωμάτων ἀγροῦ γίνεται ἐν λωρίδας (σπορές) ἢ μ. (πλαίσια).....

Πῶς ἐχωρίζετε ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

μὲ αὐλακιάν.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει τέτοια συνήθεια......

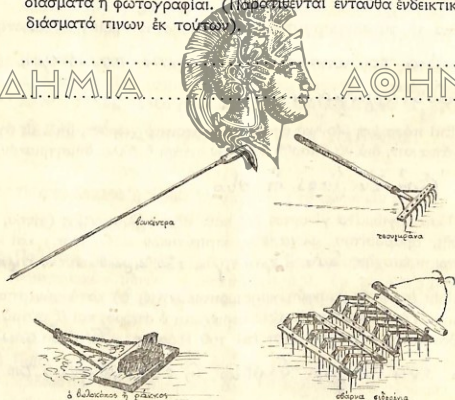
- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερα). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. Ὅλοι αἱ τράσδι ζῆκου ἐν χερσὶν, ἀναλόμα μ. ἐ. τ. ἔδαφος τῶν χωρακῶν καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων, ἐπινοία ἐχίνια τὰ ἔδαφια. Ἐχρησιμοποίητο ἐν εἶδος τῶν οἰκιστῶν.

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *ἑξ. ἐπὶ δὲ μέρει τ. αὐτ. βουκέντρον ἔχει το ποδενδρῆ. ἑλληφοειδῆ ραβδος. (βιολῶ)*
αὐτῆ. χρονοφωτῆ. δὲ τὸν δεικνύει. Γαμοπῶν.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *ἑξ. ἑπὶ δὲ μέρει τ. αὐτ. βουκέντρον ἔχει το ποδενδρῆ. ἑλληφοειδῆ ραβδος. (βιολῶ)*
αὐτῆ. χρονοφωτῆ. δὲ τὸν δεικνύει. Γαμοπῶν.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργανωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

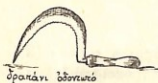
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

... με δρεπάνι... π.χ. ξιφίνα... λιλίσι
(... εἶχε... μάχη... ὄδοντωγ... ἀλλὰ... ἰβιαδμογ...)

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

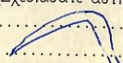
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Ναί... μὲ μάχα*

3) Ἡ λέπις (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Ἡ μάχη... ἦσαν... ὄμογ...

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ χειρολαβή... ἦσαν... ὄμογ... ἢ... κομμαλίη...

Ἡ... ὄμογ... ὄμογ... ὄμογ...

5) Ποιος κατεσκεύαζεν αυτά τὰ θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Τὸ χυτάρι... (εργαχθ. ματ. α. β. α. β. α. β.)*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ὄχι... μόνον... τὴν... ὀσπρίων... χιμῶν... δ. ἰ. εὐρεθῶν...*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ὁ. βίττω, ἡ. θεριστὴν. α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. θ. ζ. ε. δ. γ. β. α. κ.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *κίονα. α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. θ. ζ. ε. δ. γ. β. α. κ.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλὰ προσώπων (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχίαι, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *οἱ. ἴδιοι. οἱ. θεριστὰι. ἀποθέτουν. ἐπὶ. τῶν. ἐδάφους. τὰ. δράγματα. καὶ. οἱ. ἴδιοι. καὶ. οἱ. ἴδιοι. δίνουσι. τὰ. δίνουσι. εἰς. χεριὰς.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίασμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τὸ. πο. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. θ. ζ. ε. δ. γ. β. α. κ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. θ. ζ. ε. δ. γ. β. α. κ. εἰς. τὴν. αὐτὴν. κατεύθυνσιν.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. ... *Πιρνομαί... Χερσινβαίτες*

γ. Οί θερισταί.

1) Ποίοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή υπάρχουν)
 θερισταί, οί όποιοι ήρχοντο ως έπαγγελματίαι δι' αυτόν τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποίον ; *? Άνδρσ. και...
 . γυναικs. ήσαν. αι. θφριβ.ται... Διπ. υ. πηρχ.αι...
 ... επαγγελματ.αι. θφριβ.ται*

2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομίσθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 άποκοπήν (ξεκοπήs). Ποία ήτο ή άμοιβή εις χρέμα ή εις
 είδος ; Το ήμερομίσθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατε με τας πληροφορίας και την σχετικήν
 εις τόν τόπον σας ονοματολογία). *ή μερομίσθια. εις...
 . Χρήμα. μετα. παροχης. φαγητων. Π. αλ. ε. φ. ε. ε.
 . ή εραχεν. δ. λ. ούχηρη. ο. ή. ο. ι. μ. ο. γ. ι. ν. ι. μ. α. . Τ. α. β. ...
 ... ή εραχεν. θφριβ.ται*

3) Οί άνδρες ή αι γυναίκες έφερόν τι εις τας χείρας προς προφύ-
 λαξιν, ίδια τής άριστεραs, κατά τόν θερισμόν ; Επίσης κατά
 την έναρξιν τής εργασίας την πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις την μέσην του σώματος δια νά μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νά μη πονή ή μέση των) ; *Και. αι. άνδρες. και. αι. γυναικες. εφερον. τας. παλα-
 μαρι. (ζωλινια. φρο. σον. τινα. γαντα. α.)*
*Την. πρωτην. ημεραν. εβαζον. εν. την. μεσην. εμακρο
 δλιχο. βραχια. δια. να. μη. αισθανωνται. μακρων. και. δια
 να. μη. πονη. η. μεση. των*

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Η. Καλλιέργεια. τῆς πατάτας. ἔρχεται ἀπὸ τὸ 1940.
Η. Γαφα. ἢ τῶν εὐκάλυπτος. ἔχονται καὶ γίνονται παλαιά
τῶν Φιλομάχων. ἢ Μαϊριων.....

2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. Η. Ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων ἀπὸ μηχανισμὸν

Μακλιεργημάτων. ἔχονται. μὲ τὸ ἀλιερί. που περὶ ἡμί-
ψαρι. Ἐνὶ ἀπὸ μίμης. ἔχονται. μὲ τῶν παλαιά.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διάσπαρσις τῶν ζώων κατὰ τὴν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Παλαιότερον. δ. ἐν

ἔσυνθίζετο. ἢ διάσπαρσις τῶν ζώων. μὲ βανόν, ζιφυλλί κ.λπ.
Διὰ τὸν εὐκοπὸν αὐτὸν. ἔχον τὰ λιβαῖα. τὰ χόρτα τῶν
ἀποιῶν. διαφυλάσσονται. καὶ μὲ αἰετο. ἔχοντες
τὰ ζῶα. τῶν.....

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). μὲ τὸ βανόν.....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

..... εἶχαν. ἄμειψ. μὲ ἐμύκη. τῶν ἀσκαρῶν...
..... ἐξ. τῶν παλαιά. ἔχονται. ἀσκαρῶν.....

3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) *Με διαμάνια (ξύλινα) εγρίβον τα χόρτα, δια να ξηραθῶν και ὄσιν τα εργαζόμενα...
 .θωροῦν - θωροῦν μαί με και ποίρα τα μετέφερον χύμα
 (ἄδικο) ἐς τὸ σπιτι.*

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

*Τὰ δεματία συνκεντρώνοντα ἐς τὰ φάλακτα,
 .και εὐρίσκοντα ἢ ἐς τὴν αὐλὴν ἢ ἐξω τοῦ
 .σπιτιοῦ.*

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεματία. Εἰς τινος τόπου λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετησεως;

*Ἐλέγεται ὁ θεμωνιά και ἀρχὴν μωαίνοντα
 .στούρα. ἔσ. ἔβωτοῦ μὲν ἀκμυροῦ.*

3) Ὑπῆρχεν ἀνάκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; ? Ὁχι.

Ραῖνα. ἄλωνισμός.

4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; ...

*Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ
 .συνήθως ἀλλὰ γενικῶς καὶ ἔξω τοῦ χωρίου.*

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐάν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ὅταν αὐτὰ ἀρχαῖα εἶχαν τὰ ἀλώνια τῶν...
 δηλ. ἡ μαῖτη μὲ τὸ δίκιο τῆς.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ἀρχίζε...
 αρχαις τῶν καιρῶν τῶν ἀρχαίων δεσποτῶν.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χρώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).
 (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

...τὰ ἀλώνια δὲ ἀπὸ χωματάλωνο...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος, πρὸ τῆς ἔναρξος τοῦ ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χρώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)... ἐκαθαρίζομαι καὶ αὐτὸν.....

ἐξήντητο ἢ ἐπαχέως τῶν δαπέδων με μύτη καὶ με πην
 ὡσπὲν καὶ ἀχύρων... Ταῦτα ἐγένετο ἀπὸ ἀλίμων μύτων
 οἱ περὶ ἑσώτατοι ἐβρῆσαν τὰ δαπέδων με πην νερὸ τῶν

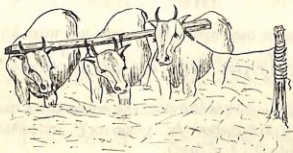
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἀλωνισμού γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ὅποιαδήποτε ἡμέρα ἐκτὸς τῆς τῆς καὶ τῆς αὐτῆς

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Τραπεζοειδῆν τὰ δέματια ἀνυμένα μί'.....
...ταῖς κλαίχαις ἐπαίνω.....
.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ξύλινος στῦλος ἕτους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός, στρουλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Δ. ἐν ὑπῆρχε. ἐξ ἑλίου. καὶ τοῖς ζῶα περιεφέρονται.
? ἐλίου. δ. φ. α.
.....
.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνο-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινοῦ, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτου-

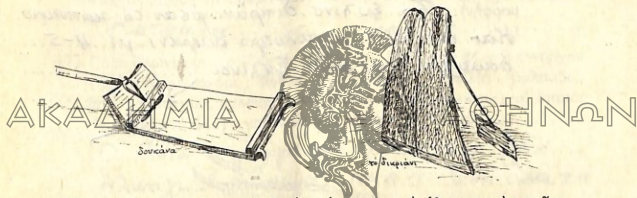
τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα).....

Τα βόδια εφευρεται ες ζυγόν.....

Τα αλογα με σχαιμι δερμένο ες τον λαμμο

εμάκεν αλογον.....

- γ) Ποῦ ἀντί τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκίανα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις διαστάσεις. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγυσομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Τὰ βόδια εφευρεται ελωνιστικὸν μηχανήμα.....

καὶ ἄνομαζον δουλκίανα (δουλκίαν αὐτόμη).....

ἵστο φτιαγμένον ἀπὸ ξύλο, θανιάς, ες τὸ πιάτω

κίον ἔκων ἐπιμήκη με μαστράς μερὸς οὐρῆς.

διὰ καὶ ζεμαχίαν τὰ ἄχρη καὶ χειρὶον τὰ ἐβίχους

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *Ἀρχίζει...*

*αὐτὰ πάλυ πρῶτῃ... καὶ τερμινε τὰ μεθήμερι....
12,30... με... 4... ὥρ... καὶ... ὅλο τὰ ἀπογευμα ἐπιβραδύουτο
με τὰ διχνομα καὶ τὰ ἀπογευμα... τῶν... αἶτον κτ. λ*

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

*τὸ... ξύλο... διακράνι... ὡσαύτ... κατωτέρω...
καὶ... ἕνα ἄλλο... μεγαλύτερο... διακράνι... με... 4-5...
δοκράνι... καὶ... αὐτὰ... ξύλα...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

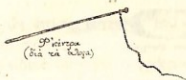

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπουστας στάχυν; ; *Ὁχι... γαστρα... π. π. α. μαμωσση... ὡσαύτ... ἀλωνισμοῦ... ἢ... χυμω... ἐξήρη... τὰ... ὄχι... τὰν... δαίχτων... με... τὸ... διακράνι... τὰ... ἀναμ... εἰναι... καὶ... ἀλμυ... ὄλοι... οἱ... δαίχτων*

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἢ κατασκευὴ τῆς; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

*... τὴν... π. π. α. η... εἰλωτόβεργα... π. π. α. εἰλω...
... δοκράνι... φ'κέντρα...*

- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός άπλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσα στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ημέραν. Έβρωμα. Έλωνιού.....
.. σπυρίδιου... μια. έβρωθεν... έλλαρί. τερμής. φ. φ. φ. ζου
... δυο.....

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθούν δια να αποχωρισθούν τα άχυρα από τον καρπόν; (έν Κρήτη: μάλαμα)
Κοτόαλα.....

- 17) Ποιοι άλωνίζουσι: ο ίδιος ο γεωργός με ίδια του ζώα ή υπήρχον (ή υπάρχουν) άκόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αιτωλία: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλωνιστάι και άγωγάτες), οι όποιοι έχου βοδία ή άλογα και ανελαμβάνου του άλωνίσμου.

'Ο... ίδιος... ο γεωργός... με... ζώα... του... ζώα... ..
άλωνιζε... βοσκόμενος... παίρνει... από... όλα τα
καρπία... μέγισ... της... δημοχμής... τ.π.....

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον υπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εἰκόνα).

... .. τὸ κοπάνισμα... με... χονδρὸν
ξύλον... π.χ. ξύλο... κάπανο.....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος εἶχε και ποῖον τὸ σχῆμά του;

... ἐλέγετο κόπανος και ματεκωκωξίμ. από...
ξυλό... ξύλο... εἶχε... μήκη... 1,5 μ... κα... πάχ... 5. εἰ... διακρίβω
και εἶχε σχῆμα μαμμοειδές.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *Συνήθως. Ἐν τῷ χωρῶντι...*

κόπανος τροφῶν

ξύλο κατασκευαστὸν διὰ τὸ κοπάνισμα μικρῶν σπόρων δημητριακῶν...

τὸ δικάβαλλο

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *Τοῦτο ἐγένετο μόνον ἐν τοῖς χωρῶντι.*

Ὡς οἰκογενεῖα... Τὸν πατέρα... τὴν μητέρα... περιβόητον - ἐγένετο... Ἐν τῷ χωρῶντι...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

...? Ἐβαίβων... ἑτάμερο... παντα... εὐχόμενοι... ἄνοι καὶ
 χερόν... Τῶκο... δίκαι... πηλοδαίνυ... το... ἑτάμερο...

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...μὲ... ἑτάμερο... φτυ... ἀρι... και... μὲ... το... παραμ... ἐτα...
 ...καί... π... ἑτάμερο... ἑτάμερο... (ἑτάμερο)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ἄνθρωπος γυναικᾶ εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

...καὶ... οἱ... δὴ...

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

...Κότρωρα... Μὲ... τοῦ... ἑτάμερο... τῶν... ἑτάμερο...
 ... (ἑτάμερο... ἑτάμερο... ἑτάμερο... ἑτάμερο...)

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο ; πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολόνημα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο ... *Παλιὰ... ἐξ... φυτῶν... κ.τ.κ. δ.α.α.α.*

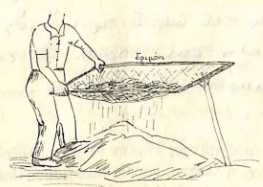
- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

κ.τ.κ. δ.α.α.α.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) ... *Μ.Ι. Κασσινο*

*... ποι... ἐξέμα... ἀειμόκι... ἀρχαῖα... μί. τίς...
Λιχνισιμῆς μηχανῆς τ.π. χειρῶν*

7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνισματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

*... Ὁ μαρμαρέμα... ἐξ. σωρῶν... μ. τίς...
φτυαρι... μ. τίς... ἐπὶ τῶν... ἐπὶ τῶν...
Ἐπιτα... μ. τίς... φτυαρι... ἐμαμνον... Γλαυρῶ... ἐστ. τῶν...
... Γλαυρῶ... καὶ... ἐμαμνον... τῶν... τῶν... τῶν... τῶν...*

8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ... *Δικ. ἐπι. τριπόλων... π.ο. χαλαρῶν*

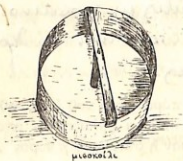
*τ.ο. ἐξήμα... τῶν... περὶ... ἔξω... ὁ... διατιθεῖς...
καὶ... εἰς... τῶν... φέρει... ἢ... ὁ... ἐπὶ...
ἐπί... ἢ... τῶν... τῶν...*

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

... *ἡ σπείρη δὲ μίσητος... 12. δοχείων*.....

.....
.....

μυσοκόλι

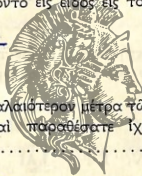

κούπελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο, +
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, +
- γ) τὸ γυφτιάτικο, +
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μετρά των δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....
.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) .. *Εἰς τὰ εἰδικὰ παπαδίατικα, ἀγροφυλακιάτικα...*

... *καὶ ὅσοι δὲν ἔχον τὰ αὐτὰ ἀποθήκῃς εἰς τὰ κτήρια των οἰκιστῶν*.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *Εἰς ἀγρυπνίας... καὶ ἐξω...*
... ἐξ τῆς αὐτῆς... φτιαχτῆρα... ἀκριβῆ... ..
... ἀπο... χυφασί... ..

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούτους καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ ἀλώνισμα ἀκριβῆ μετὰ τὸ ἀλώνισμα... ..
... ἀλλὰ... μαι... μαι... τὴν διαφύλαξιν τοῦ ἀκριβοῦς
... ἀπο... τῆς μαχίρας... σταχυ...

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτῆ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Οχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτῆ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ανάβω... φωτιά... ἐξ τῆς αὐτῆς... τῆς... ..
1^η Μαρτίου...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

1^η Μαρτίου... πηλὸν... κερὶ... κερὶ... ὁ... ..
βοτῆ... ἐξ... τῆς αὐτῆς... τῆς... ..

3) Τί καίονται εις τὰς πυράς αὐτάς; (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

..... Ὁ. κ. ι. . . . π. ι. η. ν. ε. . . . δ. κ. ι. α. οὐ. ν. ε. . . .

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

..... Ὁ. κ. ι. . . .

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΑΝΘΗΣ
4/ΘΕΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΜΑΓΓΑΝΩΝ

Αριθ. Πρωτ. 138

Πρός
Τήν ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ ΑΘΗΝΩΝ (Κέντρον
Έρευνας τῆς Ἑλληνικῆς Λογογραφίας)

Εἰς Ἀθήνας

Θέμα: Ὑποβολή ἐρωτηματολο-
γίου διά γεωργικά ἔργα-
λεῖα κ.λ.π.

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 2882/28-ΙΙ-69
Δ/γῆς τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ Δημοτικῶν Σχο-
λεῖων Β' Ἐκπαιδευτικῆς Περιφέρειας Θάν-
θης

λαυβάνω τήν τιμὴν
ἀποπέμψω ὑμῖν Ἐρωτηματολόγιον διά
ἔργαλεῖα πλήρως συμπληρωμέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν Μαγγάνοις τῆ 7-Ι2ΞΙ970

Ἐπιθεωρητοῦ Ἐκπαιδευτικῆς Περιφέρειας Β' Ἐκπαιδευτικῆς Περιφέρειας Θάνθης
Ἐρωτηματολόγιον ἀπελείετα εἰς τὴν
Διεύθυνσιν τοῦ πρώην Διευθυντοῦ τοῦ Σχο-
λεῖου

Διευθυντῆς

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Παύλος Γαβριήλ'.

Παύλος Γαβριήλ